

YASMINE SCHILLEBEECKX

echte
vrouwen
bestaan
niet

OF WAAROM MIJN NAAM
NIET 'HEY SEXY' IS

Over het boek

Waarom noemen we die gemotiveerde collega een bitch? Waarom gaan de machtigste vrouwen ter wereld zo vaak gehuld in mantelpakjes? Waarom is de uitdrukking ‘een vrouw met ballen’ en niet ‘een man met eierstokken’? Wat zegt het over mij als vrouw als ik het (niet) leuk vind om nagefloten te worden? En waarom voel ik me zo goed wanneer ik een andere vrouw op haar cellulitis en vette haren wijs?

In *Echte vrouwen bestaan niet* onderzoekt Yasmine Schillebeeckx dit soort kwesties en meer. Op een grappige, maar kritische manier houdt ze ons een spiegel voor. Onderbouwd met wetenschappelijke onderzoeken, ervaringsverhalen en een scherpe pen: dit is een boek dat elke vrouw (én man) moet lezen.

Over de auteur

Yasmine Schillebeeckx (1990) heeft Women Studies gestudeerd in Canada. In maart 2015 leidde haar spraakmakende column ‘Mijn naam is niet “Hey sexy”’ over cat-calling en seksuele intimidatie tot veel media-aandacht, interviews en radio-optredens. Ook lanceerde ze met andere bloggers de hashtag #WijOverdrijvenNiet, waar vrouwen hun ervaringen met seksuele intimidatie deelden. Ze woont in Leuven.

Bezoek www.levboeken.nl voor informatie over al onze boeken. Volg @Levboeken op Twitter en bezoek onze Facebook-pagina: www.facebook.com/Levboeken.

Yasmine Schillebeeckx

Echte vrouwen bestaan niet

Illustraties

Eva Mouton

Omslagontwerp

b'IJ Barbara

© 2016 Yasmine Schillebeeckx

© 2016 A.W. Bruna Uitgevers B.V., Amsterdam

ISBN 978 94 005 0724 1

NUR 740

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

*‘But knowing that things could be worse
should not stop us from trying to make them better.’*

– SHERYL SANDBERG

Inhoud

Inleiding

1. Gevangen door vrouwelijkheid
2. Opgesloten in de mannenkooi
3. Het rijk der sletten
4. Overdrijf je niet een beetje?
5. ‘Het is maar een film’
6. Moordende competitie
7. Liefdesbrief aan mijn lichaam
8. De teloorgang van hoffelijkheid
9. Een bitch of een wijf met ballen?
10. Over naaktfoto’s en sekstapes

Nawoord

Dankwoord

Bronvermelding

Inleiding

Als je me een jaar geleden had verteld dat een artikel dat ik op een late avond in mijn pyjama schreef zou leiden tot mijn eerste boek, dan had ik je waarschijnlijk uitgelachen. Maar hier zijn we dan, bijna exact een jaar nadat ik *Mijn naam is niet 'Hey Sexy'* schreef, en jij hebt op dit moment een exemplaar van mijn allereerste boek in je handen. Wat een wondere wereld, nietwaar?

Mijn opiniestuk over *cat-calling* bracht heel wat tweegg in België. Na twee dagen hadden 45.000 lezers mijn artikel gelezen. Daarna volgde #wijoverdrijvenniet, een hashtag die ik met enkele collega-bloggers lanceerde en waarmee ontzettend veel Belgische en Nederlandse vrouwen hun ervaringen met cat-calling en seksuele intimidatie deelden. De hashtag ging viraal, het ene na het andere afschuwelijke verhaal over seksuele intimidatie werd in 140 tekens de wereld ingestuurd. We haalden de radio, de kranten en het was die dag zelfs het hoofditem op het nationale televisiejournaal. Politici vertelden dat ze aangedaan waren door de hashtag en televisiezender TLC maakte naar aanleiding van #wijoverdrijvenniet een documentaire over seksuele straatintimidatie, *Het zijn maar woorden?* De reacties en het medeleven uit het hele land waren onwerkelijk. De verbondenheid die op dat moment heerste tussen de slachtoffers van seksuele intimidatie was op een vreemde manier toch hartverwarmend. Alsof we collectief eindelijk ons hart hadden kunnen luchten over een probleem waarmee bijna iedere vrouw weleens te maken krijgt, maar waarover bijna geen enkele vrouw durft te praten.

Als het op cat-calling en seksuele intimidatie aankwam, waren velen het met me eens: het is een probleem waar nog steeds erg veel vrouwen mee te maken krijgen en er moet een einde aan komen. Maar er waren ook heel wat mensen die het niet met me eens waren. De honderden mensen die kwetsende en negatieve reacties à la ‘wat zeur je nou, wees tenminste blij dat je aandacht krijgt want ik zou je niet nafluiten, lelijk wijf’ achterlieten op mijn eerste artikel maakten voor mij pijnlijk duidelijk dat er nog veel werk aan de seksismewinkel is. En hoewel de intentie van zulke mensen alleen maar was om vrouwen als ik het zwijgen op te leggen als het op seksisme aankomt, wakkerden ze ironisch genoeg het vuur in me alleen maar aan.

Daarom heb ik dit boek geschreven. Omdat er anno 2016, in deze moderne tijd waarin we harttransplantaties kunnen uitvoeren en tekenen van water op Mars kunnen detecteren, nog steeds zoveel ouderwetse, voorbijgestreefde en seksistische vooroordelen, clichés, stereotypen en *urban myths* bestaan als het op vrouwen aankomt. We zijn er vaak als de kippen bij om te oordelen over het seksleven, de kledij of de partnerkeuze van een vrouw, maar we beseffen niet dat onze soms bijna middeleeuwse manier van denken negatieve gevolgen heeft voor vrouwen én mannen.

Ik schrijf dit boek echter vooral omdat ik een feministe ben. Misschien sta je nu in de winkel en voel je bij het lezen van het woord FEMINISTE de drang opwellen om dit boek als de bliksem weer terug te leggen. Of misschien heb je al betaald voor dit boek en kreeg je opeens spijt van je uitgave toen je het F-woord zag. Het is waar dat de reputatie van het feminisme de laatste jaren zowat onder het vriespunt is gezakt. Daarom begrijp ik ook dat het F-woord kan afschrikken. Maar als het woord je afschrikt, dan betekent dit waarschijnlijk dat je niet helemaal weet wat feminisme eigenlijk is. De kans is groot dat je het associeert met seksueel gefrustreerde, luide manwijven die zich tegen elke vorm van seks en naakt keren. Maar niets is minder waar. En dat zal dit boek – want ja, dit is een feministisch boek – duidelijk maken. Zo duidelijk dat

je na het omslaan van de laatste bladzijde (of, met een beetje geluk, zelfs eerder) hopelijk zelf een overtuigd feministe zult zijn. Of dat je in elk geval niet langer met je ogen rolt wanneer je het woord hoort of leest. Want ik ben ervan overtuigd dat iedere weldenkende persoon een feminist is.

Eigenlijk ben ik altijd al een feministe geweest. Maar het is me pas de laatste jaren duidelijk geworden hoe diep seksisme nog in onze maatschappij verankerd zit. In de films die we kijken, de boeken die we lezen, de manier waarop we omgaan met vrouwelijke werknemers en de giftige manier waarop vrouwen soms met elkaar omgaan. Seksisme hoeft zich niet altijd te uiten in overduidelijke vormen zoals mannen die in je billen knijpen of een werkgever die een vrouwelijke werknemer discrimineert. Nee, seksisme kan zitten in kleine dingen: vluchtige opmerkingen, verdoken sneren en giftige kritiek. En dat maakt het fenomeen zo moeilijk uit te roeien. We zijn namelijk allemaal opgegroeid in een seksistische maatschappij. Zozeer zelfs dat we vaak niet beseffen hoe seksistisch die ene opmerking eigenlijk is. Of hoe seksistisch het is om een andere vrouw de grond in te stampen door haar outfit 'hoerig' te noemen.

Daarom ben ik feministe. Omdat ik seksisme beu ben. Omdat ik het beu ben dat politici pas in actie komen en dat seksueel geweld tegen vrouwen pas serieus genomen wordt wanneer er tientallen vrouwen massaal, op één avond (Nieuwjaarsnacht) en op eenzelfde plaats (Keulen) aangerand worden. Omdat ik het beu ben om op het internet verhalen te lezen over meisjes die naar huis gestuurd worden omdat ze een shirtje zonder mouwen dragen en dat 'te afleidend' zou zijn voor de mannelijke klasgenootjes. Omdat mijn hart breekt wanneer een vriendin me vertelt dat haar zesjarige zoontje dolgraag op balletles wil, maar het niet durft omdat hij bang is om uitgelachen te worden met zo'n 'meisjesachtige' hobby. Omdat ik, en samen met mij vele andere vrouwen die over dezelfde problemen schrijven, nog steeds uitgemaakt word voor 'domme trut' en 'seksueel gefrustreerd wijf' omdat ik 'mijn plaats als vrouw niet ken in deze maatschappij' wanneer ik een artikel schrijf over

seksuele intimidatie. Omdat vrouwen nog steeds verteld wordt dat ze hun lichaam moeten bedekken als ze serieus genomen willen worden. Ik ben feministe omdat ik wil dat mijn dochters en kleindochters kunnen opgroeien in een wereld waar ze niet worden afgerekend op hun vrouwelijkheid, en waar hun geslacht niet iets is waarvoor ze zich horen te schamen. Omdat ik wil dat mijn zonen en kleinzonen groot kunnen worden in een wereld waar het voor een man geen schande is om te huilen, balletles te volgen of een roze hemd te dragen. Omdat ik het beu ben om anders beoordeeld en behandeld te worden dan mijn mannelijke tegenhangers, alleen maar omdat er niets tussen m'n benen bengelt. Want het enige wat feministen willen, is dat vrouwen gelijkwaardig behandeld worden aan mannen. Dat vrouw-zijn geen zonde is. Dat vrouwelijkheid geen hindernis is in je sociale, professionele of andere delen van je leven.

Ik schrijf dit boek omdat ik een feministe ben, en omdat ik bepaalde clichés en vooroordelen over vrouwen de wereld uit wil helpen. Het is tijd dat we afrekenen met ons voorbijgestreefde beeld van wat een 'echte vrouw' is, hoe ze zich hoort te kleden, op welke manier ze zich moet gedragen. Dat concept van de echte vrouw achtervolgt ons al jarenlang, maar nu is de tijd gekomen om het achter ons te laten en te beseffen dat het onrealistisch en schadelijk is. Niet alleen voor vrouwen, maar ook voor mannen.

Daarnaast wil ik ook je ogen openen en duidelijk maken dat ook wij, vrouwen, zelf bijdragen aan het seksisme in onze maatschappij en dat seksisme ook een negatieve impact heeft op mannen. Sommigen denken dat feministen vinden dat vrouwen niets fout kunnen doen terwijl mannen de duivel zijn, maar niets is minder waar. Het is belangrijk te beseffen dat feminisme geen 'mannen versus vrouwen'-verhaal is, maar wel een 'wij allemaal versus het seksisme'-verhaal. En het is nog belangrijker om toe te geven dat iedereen weleens in de seksistische val stapt. Mannen kunnen seksistisch zijn, maar vrouwen kunnen dat evengoed zijn. Ik kan ook weleens seksistisch zijn. Jij ook. Daarom is het belangrijk om dat seksisti-

sche kantje in onszelf te lokaliseren, en om ons er bewust van te zijn zodat we het zo goed en zo kwaad mogelijk kunnen elimineren. Maar het is nog belangrijker om in te zien dat dit geen gemakkelijke weg is. En ja, er zullen fouten gemaakt worden. Ook ik, overtuigd feminist, betrap mezelf weleens op een seksistische gedachte of uitspraak. In een maatschappij waarin je van jongs af aan bekogeld wordt met seksistische ideeën is dit onvermijdelijk. Maar in de strijd tegen het seksisme en voor het feminisme is de wil om te veranderen belangrijker dan perfectie.

Het is moeilijk om een eeuwenoud fenomeen als seksisme, dat zo diep geworteld is in onze maatschappij, in één klap uit te roeien. Daar is meer voor nodig dan Beyoncé die zich feministe verklaart en H&M die truien met het woord *feminist* verkoopt. Ook mijn woorden zullen vast de wereld niet veranderen. Ik ben tenslotte ook geen perfecte vrouw of feministe. Maar als mijn woorden jouw ogen ook maar een klein beetje doen opengaan, en als ze ervoor zorgen dat je in het vervolg twee keer nadenkt voordat je een gemeene opmerking maakt over een vrouw, dan is mijn missie geslaagd.

HOEZO 'NIET
VROUWELÏK'?

Gevangen door vrouwelijkheid

'Prettiness is not a rent you pay for occupying a space marked "female".'

– DIANA VREELAND

Meer dan vijftientig jaar geleden werd ik geboren in een klein stadje in Missouri, Amerika. Vanaf het moment dat de loketbediende op mijn geboortecertificaat het woord *female* invulde, werd ik als meisje behandeld. Zonder dat ik het besepte of ermee instemde, werden mij de ongeschreven regels opgelegd van wat als vrouwelijk gezien wordt.

Eigenlijk begon het al drie maanden voor mijn geboorte, toen de gynaecoloog aan mijn ouders vertelde dat ik waarschijnlijk een meisje zou zijn. Mijn ouders konden hun geluk niet op en mijn moeder haalde al enkele kledingstukken in huis: heel kleine sokjes met vrolijke strikjes, schattige rompertjes en een zacht, roze dekentje. Na mijn geboorte noemden de verpleegsters me *baby girl*. En toen mijn apetrotse ouders me voor de eerste keer mee naar huis namen, wachtten mijn tweejarige broertje en mijn oma me op met een babyroze *It's a girl!*-ballon. Naargelang ik ouder werd, droeg ik zoals het ieder meisje betaamt vrolijke jurkjes en kleurrijke rokjes. In een poging om mijn wilde haren te temmen, werden mijn helblonde krullen bij elkaar gehouden met strikken en roze elastiekjes. Ik speelde met barbiepoppen. In mijn speelgoedkeukentje maakte

ik voor mijn geduldige oudere broer denkbeeldige koffie klaar. Toen ik zes jaar oud was, volgde ik samen met een zaal vol jonge meisjes dansles. En toen ik een tiener was, kreeg ik mijn eerste vriendje. Kortom, ik schikte me gewillig naar de verwachtingen van de maatschappij. Ik was een uitstekend meisje, met meisjesspeelgoed, meisjeskleding en meisjeshobby's. En later werd ik volgens sommigen een echte vrouw.

Een echte vrouw. Ik krijg de kriebels van die woorden. Een echte vrouw is een giftige term waarmee we vrouwen onophoudelijk bombarderen. In tijdschriften, op de televisie, in films. In familie- en vriendenkringen. Op blogs en websites. In die razend populaire make-overprogramma's, waarin een *stylish* geklede presentator een onfortuinlijk geklede vrouw van de straat plukt. Enkele jaren geleden is ze moeder geworden, zo blijkt. 'Sindsdien heb ik geen tijd meer om me modebewust te kleden,' vertelt ze terwijl het schaamrood haar op de wangen staat. Wanneer ze vervolgens opbiecht dat ze haar lichaam meestal bedekt met vormeloze joggingbroeken en comfortabele truien – liefst allemaal in het zwart, want dat slinkt af – reageert de presentator gechoqueerd en ongelovig. Hij grijpt zijn (on)willige slachtoffer vastberaden bij de schouders. Samen zullen ze verandering brengen in haar stijlloze situatie. Samen zullen ze van haar een stijlvolle, hippe moeder maken. 'Zo kan het niet meer. Deze broeken en truien gooien we in de prullenbak. Alles moet weg!' zegt hij, terwijl hij genadeloos de volledige inhoud van haar kleerkast in enkele vuilniszakken mikt. 'We zullen je leren hoe je je als een *echte vrouw* kleedt.'

Je ziet het in make-underprogramma's, die de laatste jaren zijn uitgegroeid tot echte uitlachtelevisie. Een jonge deelnemster met een voorliefde voor korte jurkjes en torenhoge pumps houdt ervan om haar gezicht royaal te bedekken met foundation en bronzer. Terwijl ze haar felroze lippenstift aanbrengt, vertrouwt ze de camera giechelend toe dat ze zich zonder make-up naakt voelt. Niet veel later moet ze zich voor een panel van stylisten en visagisten

ontdoen van haar fikse laag make-up. Terwijl haar peroxideblonde extensions vergeten op de grond liggen, neemt een visagist haar onder handen. 'Ik zal je vandaag tonen dat je ook zonder een dikke laag foundation en poeder mooi kunt zijn. Een natuurlijke look staat je veel beter,' zegt de visagist stellig terwijl hij zijn kwast in een poederdoos doopt. 'Ik zal je tonen hoe je je opmaakt als een *echte vrouw*.'

Je ziet het in *high school*-films, die veel meiden tijdens hun tienerjaren verslinden. Het hoofdpersonage is een tienermeisje met een afschuw van make-up, hoge hakken en alles wat modieus is. Onze heldin gaat door het leven in haar favoriete sneakers, jeans en sportieve truien. Maar ze lijkt niet helemaal gelukkig. Ze krijgt geen mannelijke aandacht en heeft niet veel vrienden. Komt het door haar bedroevend onhippe uiterlijk? Waarschijnlijk. Want wanneer *prom night* voor de deur staat, moet ze niet alleen op zoek naar een date, maar ook naar een stijlvolle outfit. Een waar drama voor onze heldin op sneakers. Wat moet ze aan? Waar vindt zij, een meisje dat walgt van elke vorm van kleding die geen broek of T-shirt is, de perfecte jurk? Haar beste vriendin snelt haar te hulp. De sportieve en make-uploze look van het hoofdpersonage vormt een schrill contrast met de hippe jurk, blonde lokken en feilloos aangebrachte make-up van haar beste vriendin. Samen struinen ze alle winkels af op zoek naar de gepaste outfit, maar tevergeefs. Als het van onze heldin afhangt, zou ze in haar favoriete jeans naar het gala gaan. 'Je móét een jurk dragen!' protesteert haar beste vriendin. '*Echte vrouwen* dragen jurken.' En ja hoor, vanaf het moment dat onze heldin voorzien is van een vrouwelijke outfit, een vleugje make-up en een prachtig kapsel, vallen de mannen bij bosjes voor haar. Pas dan is ze écht gelukkig. Pas dan is ze een *echte vrouw*.

Alles en iedereen, maar vooral de media, zijn onophoudelijk bezig de term 'vrouwelijkheid' te definiëren. Wat is een echte vrouw? Hoe hoort ze zich te gedragen? (*Beleefd, alsjeblijft.*) Welke kleding hangt er in haar kast? (*Zo weinig mogelijk joggingbroeken.*) Wat is haar relatiestatus? (*In een toegewijde relatie uiteraard.*) Wat

zijn gepaste hobby's voor een echte vrouw? (*Alles wat met decoratie, koken en mode te maken heeft – duh.*) Welk getal verschijnt er wanneer ze op de gevreesde weegschaal stapt? (*Een zo laag mogelijk getal graag.*) Welke woorden hoort ze wel en niet te gebruiken? (*Niet vloeken, hoor.*)

We proberen vrouwelijkheid te definiëren omdat we zelfs na een eeuwenlange menselijke evolutie nog steeds geloven dat alle vrouwen aan een lijst van bepaalde voorwaarden moeten voldoen. Ergens, diep in ons, schuilt immers het geloof dat we vrouwen kunnen en mogen verplichten om zich aan de voorgeschreven regels te houden die we de afgelopen eeuwen ontwikkeld hebben. En die ongeschreven regels – de Vrouwelijke Vereisten – zien er ongeveer zo uit:

- Een echte vrouw heeft een onverwoestbaar moederinstinct waar niet mee te spotten valt. Zelfs de vrouw die de grootste hekel heeft aan baby's transformeert in een kwestie van seconden in een onverschrokken leeuwin wanneer een kind gevaar loopt. En de vrouwen die zogezegd een afkeer van kinderen hebben? Die lijden eigenlijk aan *baby envy* en zijn gewoon jaloers op hun geslachtsgenoten die wél een kind hebben gebaar. En als je zegt geen kinderen te willen, zegt iedereen stevast: 'Wacht maar, dat verandert nog wel!'
- Een echte vrouw behandelt haar lichaam als een tempel. Ze is een trouwe abonnee van de dichtstbijzijnde sportschool, waar ze elke avond haar dagelijkse uurtje op de crosstrainer doorbrengt. Je zult haar daarom ook nooit betrappen met een brownie of een zak chips. En uiteraard is ze steeds op de hoogte van het nieuwste dieet waar alle beroemdheden bij zweren. Paleo? Veganisme? Sapjeskuur? Heeft ze allemaal uitgeprobeerd. Haar lichaam met een vetpercentage van 15 procent en keiharde buikspieren is hiervan het levende bewijs.

- Een echte vrouw heeft een vaste (liefst mannelijke) partner aan wie ze zo trouw is als een golden retriever. Elke ochtend smeert ze zijn boterhammetjes en elke avond, zoals het een goede huisvrouw betaamt, wacht ze hem in de keuken op met een vers bereide en overheerlijke warme maaltijd. Had ik al vermeld dat ze uiteraard ook een getalenteerde keukenprinses is?
- Een echte vrouw is niet alleen seksueel ervaren, maar ook bescheiden over haar seksuele verleden. Haar partner verwacht van haar dat ze weet wat ze doet in bed zodat hij optimaal bevredigd wordt. Maar hoe ze zo ervaren is geworden? Nee bedankt, dat hoeft niemand te weten.
- Een echte vrouw is zorgzaam, creatief en huiselijk. Ze neemt het huishouden voor haar rekening, breit warme sjaals voor de kille winterdagen en maakt scrapbooks van haar mooiste herinneringen. En ze bakt. Cupcakes natuurlijk.
- Een echte vrouw luistert naar gepaste muziek en houdt van gepaste films. Dit betekent dat haar iPod vol staat met albums van popzangeressen en singer-songwriters, en dat ze op Netflix vaste klant is van de categorie 'romantische films'. Eén keer per maand kijkt ze snikkend met een doos zakdoekjes en een glas wijn naar *The Notebook*. Wil je met haar een horrorfilm kijken? Reken er dan maar op dat ze zich gillend achter een kussen verstopt. Of achter de spierballen van haar stoere man.
- Een echte vrouw heeft een kledingkast en schoenenrek gevuld met kleding en schoenen die op-en-top vrouwelijk zijn. All Stars en ander niet zo elegant schoeisel zul je hier niet vinden. Haar collectie schoenen met hoge hakken is daarentegen indrukwekkend, net als haar verzameling blazers, jurken en kokerrokken. Maar er is één ding waar ze zich nooit aan zou wagen, en dat zijn joggingbroeken. Zelfs op een druilerige zondagnamiddag, wanneer ze last heeft

van PMS, gaat ze gehuld in een piekfijne outfit en balanceert ze op een paar torenhoge hakken.

- Last but not least: een echte vrouw heeft een vrouwelijk lichaam. Ze is slank, maar niet zo slank dat toevallige voorbijgangers zouden suggereren dat ze toch maar eens een flinke hamburger naar binnen moet werken. Ondanks haar slanke lichaam heeft ze toch die Kim Kardashian-eske rondingen die anderen het nakijken geven. Tot slot is ze zo gehecht aan haar lange, glimmende haardos dat ze nooit, maar dan ook nooit zou overwegen om zich een kort kapsel aan te meten.

De lijst van wat we doorgaans als vrouwelijk beschouwen kan eindelijk doorgaan. Het is een onophoudelijke, bijna absurde verzameling van eigenschappen waaraan geen enkele vrouw kan voldoen. Toch verwachten we dat alle onderdelen van de checklist zijn aangevinkt voordat we op iemand het glimmende label van ‘echte vrouw’ willen plakken. En wanneer iemand niet voldoet aan één of meerdere criteria van deze lijst, dan vindt de maatschappij dit problematisch.

Maar niet voldoen aan een van de Vrouwelijke Vereisten is niet onoverkomelijk. Vrouwen kunnen immers hun gebrek aan vrouwelijkheid op één vlak compenseren met een overvloed aan vrouwelijkheid op een ander vlak. Zo herinner ik me nog de eerste keer dat ik mijn haar korter dan schouderlengte liet knippen. Mijn coupe was zo kort dat ik wekenlang onzeker was omdat ik vond dat ik er uitzag als een twaalfjarig jongetje. Tijdens die weken droeg ik vaker dan normaal een jurkje en zorgde ik ervoor dat ik steeds een paar oorbellen droeg – ook al ben ik geen frequente oorbellendraagster –, gewoon om het gebrek aan vrouwelijkheid op mijn hoofd te compenseren.

Het grote probleem is dat we van vrouwen eisen dat ze hun vrouwelijkheid steeds weer bewijzen. Het is een ridicule test die vrouwen keer op keer moeten doorstaan.

Outfit? *Check.*

Lange haren? *Dubbelcheck.*

Een voorliefde voor romantische komedies? *Nee, ik ben stiekem een horrorliefhebber.*

Sorry, je bent geen echte vrouw. *Game over.* Probeer het morgen nog een keer.

Ja, zowel vrouwelijkheid als mannelijkheid is steeds meer iets wat we moeten bewijzen. Het feit dat je je vrouw (of man) voelt is immers niet genoeg. Nee, vrouwelijkheid moeten we bewijzen met onze outfit, onze partnerkeuze, onze hobby's. Elke handeling, eigenschap of emotie die afwijkt van de verwachtingen, trekt onze vrouwelijkheid in twijfel. Hou je van monstertrucks, koude bier-tjes of scheten laten? Oei. Misschien toch maar een afspraak maken voor een manicure, want je vrouwelijkheid voldoet niet helemaal aan de Vrouwelijke Vereisten. Kortom, vrouw of man is niet meer iets wat je bént maar iets wat je keer op keer moet bewijzen, compenseren en bevestigen. *Ik ben een échte vrouw, hoor! Kijk maar naar mijn roodgelakte nagels, lange haren en gloednieuwe Louboutins!*

Dat onophoudelijke bewijzen en bevestigen van onze vrouwelijkheid is niet alleen frustrerend maar ook vrijwel onmogelijk. Het beeld van de echte vrouw dat we horen na te streven is immers absurd en onbereikbaar. Vrouwelijkheid en vrouw-zijn zouden niet iets mogen zijn wat je moet verdienen. Het is geen selecte club waartoe je alleen kunt toetreden nadat je een test hebt doorstaan. (*Drink je liever rosé dan bier? Heb je lange haren? En kun je wel op hoge hakken lopen?*) Het is geen certificaat dat je moet verdienen. Vrouwelijkheid is een gevoel, geen prestatie.

We moeten inzien dat iedereen haar eigen definitie heeft van wat vrouwelijkheid is. De een houdt van pittige *pixie cuts*, terwijl de ander lange haren verkiest. De een loopt graag op *combat boots*, terwijl de ander ervan houdt te paraderen op lederen pumps. Maar zulke individuele interpretaties en 'afwijkende' voorkeuren mogen

ons niet beperken in wat we doen en wie we zijn. Ze mogen ons niet het gevoel geven dat we ons geslacht niet trots maken. Iedere vrouw is immers een echte vrouw. Het zou niet zo moeten zijn dat we ons eigen gender – een belangrijk onderdeel van wie we zijn – moeten bewijzen of compenseren. Het kan niet zo zijn dat één enkele handeling of keuze ons gender kan ondermijnen. We mogen vrouwen niet het gevoel geven dat jezelf vrouw voelen niet voldoende is, en dat ze daarom hun vrouwelijkheid moeten onderbouwen met een grote collectie lippenstiften, een iPod vol Katy Perry en een afkeer van actiefilms.

Het kan frustrerend zijn wanneer je van dichtbij te maken krijgt met die ongeschreven regels van de vrouwelijkheid. Toen ze de beslissing nam om haar haren kort te wieden, leerde Aminanta hoe moeilijk het kan zijn om geconfronteerd te worden met onze huidige definitie van vrouwelijkheid.

‘Een jaar geleden knipte ik mijn haar af. Ik ging van lang, dik kroeshaar naar een kort, kaalgeschoren koppie. Het was wennen. Ik merkte dat mijn omgeving anders op me reageerde. Naast bejubelende woorden en lieve complimenten kreeg ik ook te maken met situaties waarin mensen me aanzagen voor een man. Ik moet wel stellen dat dat vaak gebeurde wanneer ik met mijn rug gekeerd stond naar de persoon die me “meneer” of “jongeman” noemde.

Op de werkvloer werd ik zo vaak “meneer” genoemd dat ik op een gegeven moment aan mijn vrouwelijkheid begon te twijfelen. In het begin kon ik er nog om lachen. Negen van de tien keren draaide ik me om en keek ik de klant vragend aan. Gelukkig schrokken de meeste klanten – oeps! – en corrigeerden ze zichzelf. “O! Sorry mevrouw! Ik dacht dat u...”

Ja, ik dacht dat je een man was. Ik wuifde het weg en deed alsof ik erg geïnteresseerd was in de vraag van de klant. Ondertussen ging er van alles door mijn hoofd. Waarom denken deze mensen dat ik een man ben? Is mijn haar zo onvrouwelijk? Zelf

vond ik van niet, maar sommige mensen dus wel. Hoe korter het haar, hoe mannelijker de draagster. Het is bizar. Ik merkte dat mensen me soms net iets te lang aankeken. Heb ik iets tussen mijn tanden? dacht ik dan. O nee, het ligt misschien wel aan mijn kapsel. Misschien twijfelt deze persoon aan mijn geslacht.

Het is gek dat iets als een kapsel bepaalt wat voor soort vrouw je bent. Nog gekker was dat ik het me aantrok en dat ik aan mezelf begon te twijfelen. Natuurlijk ben ik een vrouw. Natuurlijk weet ik dat ik er niet uitzie als een man. Maar elke keer wanneer een klant "meneer" tegen me zei, gebeurde er iets in me. Het gevolg was dat ik met een hogere stem ging praten of naar de wc liep om mijn lipstick op te doen. Soms deed ik zelfs opvallende oorbellen in of probeerde ik extra vrouwelijk te lopen. Allemaal omdat ik niet wilde dat men me "meneer" noemde. Kortom: ik was me aan het bewijzen.

Maar het mocht niet baten. Klanten zagen nog steeds alleen een kaalgeschoren hoofd in uniseks werkkleding. Het zat me dwars. Waarom zagen ze me niet als vrouw?'

– Aminanta, 21 jaar

Lang haar is maar een van de vele uiterlijke eigenschappen die we met vrouwelijkheid associëren. Toch vergeten we maar al te vaak dat veel van die eigenschappen lange tijd geleden op schijnbaar willekeurige wijze zijn uitgekozen en bestempeld als 'vrouwelijk'.

Case in point: de kleur roze. Op dit moment zien we roze als een meisjeskleur. Een kleur die gereserveerd is voor barbiepoppen en kleine meisjes met paardenstaartjes. Blauw wordt dan weer gezien als een mannelijke kleur. Een stoere kleur. Deze twee kleuren duiden het verschil aan tussen mannen en vrouwen, jongens en meisjes. Tandborstels zijn er vaak in twee kleuren: roze (voor de lieflijke vrouwen) en blauw (voor de stoere mannen). Bij de geboorte van een kindje eten we beschuiten met roze of blauwe muisjes. Maar als we even teruggaan in de tijd, dan zien we dat roze niet altijd een vrouwelijke kleur was. Omgekeerd was blauw niet altijd

een stoere, mannelijke kleur.

In 1925 schreef F. Scott Fitzgerald zijn klassieker *The Great Gatsby*, waarin hoofdpersonage Jay Gatsby zonder schaamte een roze maatpak draagt. En nog eerder, in 1918, schreef het blad *Earnshaw's Infants' Department* (Maglaty) het volgende:

'De algemeen aanvaarde regel is roze voor jongens en blauw voor meisjes. De reden is dat roze meer geschikt is voor jongens omdat het een sterkere en meer vastberaden kleur is, terwijl blauw mooier is voor een meisje omdat het delicates en sierlijker is.'

Dat blauw lange tijd een vrouwelijke kleur was, zou te maken hebben met de maagd Maria, die meestal in het blauw gehuld was. Grappig toch, hoe dit allemaal haaks staat op hoe we vandaag deze kleuren associëren met het tegenovergestelde geslacht?

Het is niet alleen grappig, want het feit dat roze door de eeuwen heen zo vaak van geslachtslabel veranderd is, bewijst dat onze associatie van roze met vrouwelijkheid behoorlijk willekeurig en tijdsgebonden is. En er zijn nog meer kenmerken van vrouwelijkheid die in het verleden niet altijd als vrouwelijk gezien werden. Zo kunnen we ons anno 2016 amper inbeelden dat een jongen in een jurk op straat zou verschijnen, terwijl het in de achttiende en negentiende eeuw gebruikelijk was voor jongetjes om een jurk te dragen tot ze zes of zeven jaar oud waren (Stamberg). En schoenen met hoge hakken? Die droegen rijke mannen al in de zeventiende eeuw.

De ongeschreven regels van vrouwelijkheid lijken dus behoorlijk willekeurig te zijn. Reden te meer voor vrouwen om zich hier niets van aan te trekken, toch? Dat heeft ook de Amerikaanse actrice Viola Davis goed begrepen. Toen ze voor de uitreiking van de Oscars in 2015 op de rode loper verscheen, vroegen enkele reporters haar naar haar advies voor jonge vrouwen. Viola's reactie was als volgt:

'Don't live someone else's life and someone else's idea of what womanhood is. Womanhood is you. Womanhood is everything that's inside of you.'

Deze wijze uitspraak weergalmde nog lange tijd in mijn hoofd. *Jij bent een vrouw en vrouwelijkheid is wat je bent, niet wat anderen van je verwachten.* Wat een prachtige levensles: dat vrouwelijkheid elk aspect van jouw persoonlijkheid en uiterlijk is, los van alle verwachtingen en regels die we van anderen opgelegd krijgen. Konden we dit stukje levenswijsheid maar delen met alle vrouwen die zichzelf dolgraag een stoer, kort kapsel willen aanmeten maar het niet durven uit angst dat hun partner hen 'te jongensachtig' en onaantrekkelijk zou vinden. Of met alle jonge meisjes die zich een buitenbeentje voelen omdat ze geen interesse hebben in make-up of jongens. Of met alle vrouwen die geen ambitie hebben om moeder te worden en hierdoor heel wat kritiek moeten slikken.

Vrouwen wordt te vaak aangeleerd dat ze zich in allerlei bochten moeten wringen om te voldoen aan de idealen van anderen. Aan de verwachtingen van de maatschappij. Aan de normen van vreemden die niets met ons leven te maken hebben. Soms lijkt het wel alsof je het als vrouw aan iedereen verschuldigd bent om er goed uit te zien. Om verzorgd en netjes voor de dag te komen. (*Zou je geen vleugje mascara opdoen, lieverd? Je ziet er moe uit.*) Om je steeds beschaafd – *geen boeren en scheten, alsjeblieft, en kruis je benen zoals een beleefde dame* – te gedragen. Het begint vanaf onze eerste minuten op aarde met een roze babykamer, een roze babyboek en een roze geboortekaart. Met strikjes op hoofdjes waar nog geen enkele haar op staat, want: *o nee, wat als mensen niet zien dat ze een meisje is?!* Het gaat over op lange, gevlochten haren die vastgebonden worden met opzichtige strikken en prinsessenkostuums met carnaval. Wat begint met barbies, speelgoedpaarden en een speelgoedkeuken, eindigt met rode lippenstift, feilloze outfits en de onvermijdelijke druk om het perfecte leventje te leiden.

We zijn zo gewend aan de vrouwelijkheid die ons wordt opge-

drongen, dat we niet beseffen dat we niet eens de keuze hebben tussen de blauwe of roze tandenborstel. Tussen het korte, frisse kopje of de lange lokken. Het is immers vanzelfsprekend dat we niet met speelgoedautootjes maar wel met barbiepoppen spelen. Het is normaal wanneer jonge vrouwen kiezen voor beroepen als verpleegster of lerares, maar niet wanneer ze kiezen voor een IT-opleiding. Er wordt ons immers van jongs af aan geleerd dat vrouwen gelijkstaat aan zorgen voor anderen. Voor je partner, je kinderen, je ouders, je kleine zusjes of broertjes. Vrouwenbladen leren ons hoe we onze partner tevreden houden in bed. Stijlgoeroes vertellen ons hoe we ons sexy en aantrekkelijk kleden voor onze wederhelft. Onze moeders tonen ons hoe we moeten strijken, zodat onze echtgenoot het later nooit hoeft te doen. Maar waar zijn de ‘zo maak je een lekker ontbijt op bed voor je vriendin’-artikelen in de mannenbladen? En waarom leren moeders hun zonen niet hoe ze moeten schoonmaken? En waarom verwachten we van vrouwen überhaupt dat ze een mannelijke levenspartner hebben?

De moraal van het verhaal: als vrouw ben je niemand iets verschuldigd. Ben je moe? Hijs je in je meest comfortabele pyjama, maak je los uit de oncomfortabele grip van je beha, verwijder die zwerterige laag make-up en plof neer op de bank met een leuke serie. Heb je geen zin en tijd voor make-up? *Who cares*, ga lekker een dag zonder mascara door het leven. Je ziet er nog steeds even stralend uit. En heb je écht geen trek in een gezonde salade? *Treat yourself* en ga eens voor een hemelse pizza of een grote portie friet. Je hebt het verdiend. Je hoeft niet elke seconde van elke dag op je lijn te letten. En ben je die lange haren beu? Wees dan net zo dapper als Aminanta: zet de schaar erin en geniet van die heerlijke, frisse bries langs je oren.

Het enige wat je verschuldigd bent, is om jezelf de ruimte te geven om te zijn wie je bent. Met sneakers of hoge hakken. Met luide hardrock of gevoelige folkmuziek. Met een mannelijke of vrouwelijke partner, of heerlijk single. Met of zonder baby. Gedaan met je afvragen of het wel gepast is om met je benen wijd te zitten.

Gedaan met het idee dat een slank meisje zonder uitgesproken rondingen niet aantrekkelijk is. Gedaan met je te verontschuldigen voor je voorliefde voor horrorfilms. Want vrouwen dragen broeken én ze dragen rokjes en jurken. Vrouwen duiken in de moshpit tijdens rockconcerten én kwelen luidruchtig mee met de ballads van Beyoncé en Katy Perry. Vrouwen eten met hun mond open en met hun ellebogen op tafel, maar houden zich ook aan de etiquette. Vrouwen houden van een gezonde hap en een snel rondje hardlopen voor het ontbijt, maar ook van een luie avond voor de televisie met een grote pot Ben & Jerry's. Vrouwen houden van een make-uploos bestaan, maar kunnen ook genieten van een vleugje foundation, blush en mascara. Vrouwen drinken graag een ijskoud biertje, maar kunnen een frisse Cosmopolitan ook waarderen. Vrouwen willen kinderen, maar kunnen ook een volwaardig bestaan leiden zonder een gezin. Vrouwen kijken graag *Saw* en *The Fast and the Furious*, maar pinken ook weleens een traantje weg bij *Notting Hill*.

Er zijn geen regels. Er zijn geen vereisten. Er zijn geen criteria. Er zijn alleen vrouwen. Veel vrouwen. Verschillende vrouwen. En dat zijn allemaal *echte vrouwen*. Je hoeft niet te voldoen aan de definitie van iemand anders. Jij hebt jouw eigen definitie en dat is genoeg. Jij bent genoeg.